सं° उदकमध्ये मृते । भूमिकपालो वैश्वानरोऽरिष्टामये ॥१६॥ अरिष्टरोगे द्रोणयामये । सं° अरिष्टामये अक्षतामये (१३. ३. ८. ३) भूनरो भवति · रिष्टिरायुधम् तत्कृत आमयो रिष्टामयः न रिष्टोऽरिष्टः · भूमिकपाल एव भूमिरेवास्य कपालस्थाने । लोष्टकपालं ज्ञातृकर्ण्यो भेदात् ॥१७॥ एवं हि श्रूयते (१३. ३. ८. ३) वैश्वानरं द्वादशकपालं भूमिकपालं पुरोडाशमनुनिर्वपतीति । तत्पुनरनुपपन्नम् · येनात्र द्वादशकपालो वैश्वानरोऽनूद्यते[1] यो वैश्वानरो द्वादशकपालः स भूमिकपालः कर्तव्य इति · द्वादशकपालतायाः[2] भूमिकपालतायाश्चासम्भवात् · लोष्टकपालत्वे च भूमिकपालतानुपपत्तिरेव · तस्माद्भूमिकपाल एवेति सम्प्रदायः । सं° लोष्टा[3] एव कपालानि यस्यासौ · कुतः भेदात् कपालेषु संख्यायोगेन भेदोपदेशात् न चासौ भूमिकपालत्वे सम्भवति · [तस्माल्लोष्टानि मृत्खण्डानि कपालस्थाने उपधेयानि । एवं सति उभयानुग्रहो भवति लोष्टानां भेदाद्द्वादशकपालता भूमिकपालता च · इतरथा भूमेरेकत्वेनाभेदाद्द्वादशकपाल एव] । नाशे तन्त्रेण द्यावापृथिव्यः पयो वायव्यꣳ सौर्यः ॥१८॥ तन्त्रशब्दस्तन्त्रैक्यार्थ इति केचित् · तत्पुनरनुपपन्नम् कालाद्यभेदादिना प्राप्तत्वात् · तस्माद्वैश्वदेविकमत्र तन्त्रं यथा स्यादिति · ननु च वैश्वदेविकप्रकृतित्वेन प्राप्नोत्येव तत् नेत्युच्यते वायव्यसौर्याभ्यां न हि नवप्रयाजतादिविधिरुच्यते अतस्तत्प्राप्त्यर्थं तन्त्रेणेति वचनम् । सं° अश्वस्य नाशे तन्त्रेण त्रिकपिष्केष्टिर्भवति ।

अन्यत्रापि ॥१९॥ अन्यस्मिन्नपि नष्टे द्रव्ये इयमिष्टिर्भवति । स यद्यस्याप्यन्यन्नश्येदेतयैव यजेतेति (१३. ३. ८. ६) · अस्येति च ग्रहणात्प्रकरणाद्बहिर्न भवति । सं° अश्वमेधयाजिनोऽन्यत्रापि हिरण्यादिद्रव्ये नष्टे इयमेवेष्टिर्भवति ।

प्रजाते वायव्यम् ॥२०॥ यद्यश्वो वडवाꣳ स्कन्देद्वायव्यं पयोऽनुनिर्वपेदिति (१३. ३. ८. १) वचनात् । सं° वडवायां कृतरेतःस्कन्दनः प्रजात इत्युच्यते ।

मृतादर्शनयोः ॥२१॥ मृते चादर्शने च ॥ ॥ तृतीया कण्डिका ॥३॥ ॥

अन्यस्य रशनादानादि करोत्यश्वयुक्तम् ॥१॥ रशनाद्यन्यस्याश्वयुक्तं कर्तव्यम् श्व-

---

१) °च्यते K. °द्यते Deva in his quotation of this passage. २) °लता Deva (AB). ३) Thus Ss. लोष्ट AB.